

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 02.02.2018
Vår ref.: 201705405-121
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Solveig Willgohs
22959245/sowi@nve.no

Utredningsprogram for 420 kV Blåfalli/Sauda—Gismarvik/Håvik

NVE viser til Statnett SF sin melding av 8. august 2017 om å bygge en ny 420 kV ledning fra enten Blåfalli (Kvinnherad kommune) eller Sauda til Gismarvik (Tysvær kommune) eller Håvik (Karmøy kommune), og ny transformatorstasjon enten i Gismarvik eller på Håvik. Vi viser til møter om saken, innkomne høringsuttalelser og våre vurderinger i vedlagte notat «Bakgrunn for utredningsprogram» av i dag, NVE ref. 201705405-119.

I medhold av forskrift om konsekvensutredninger av 1. juli 2017, fastsetter herved Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) et utredningsprogram for ny 420 kV kraftledning mellom enten Blåfalli eller Sauda, og Gismarvik eller Håvik. Kommunene Kvinnherad, Etne, Sauda, Vindafjord, Tysvær og Karmøy blir berørt av de meldte tiltakene.

Konsekvensutredninger ved planer og tiltak skal i nødvendig utstrekning omfatte punktene i kapittel 4 og 5 i forskrift om konsekvensutredninger av 1. juni 2017. En søknad etter energiloven skal utformes i henhold til NVEs «*Veileder for utforming av søknad om anleggskonsesjon for kraftoverføringsanlegg*», og kravene som er fremsatt i veilederen ivaretar i hovedsak de krav til utredninger som er gitt i kapittel 5 i forskriften. For planlagte kraftoverføringsanlegg som er meldepliktig etter forskriften, fastsetter NVE et spesifikt utredningsprogram som er tilpasset den enkelte sak, jf. § 16, som erstatter deler av kapittel 7.4—7.8 i NVEs veileder. Utredningsprogrammet skal supplere utredningskravene i forskriften og krav til konsesjonssøknad etter energiloven, jf. NVEs veileder for utforming av søknad.

Utredningsprogrammet er tematisk inndelt, og omtaler både problemstillinger som skal belyses og fremgangsmåter som skal brukes. NVE mener at en konsekvensutredning basert på dette utredningsprogrammet sammen med en søknad etter energiloven, bidrar til å gi et godt grunnlag for å beslutte om anlegget bør bygges, eventuelt i hvilken trasé og hvilken utforming av anlegget som samlet vil kunne gi minst negative virkninger for natur, miljø og samfunn.

Skulle det eventuelt bli behov for ytterligere opplysninger og/eller utredninger i behandlingen av søknaden med konsekvensutredning, forbeholder NVE seg retten til å be om tilleggssøknader og/eller tilleggssøknader.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Konsekvensutredningen skal omfatte traseer og anlegg slik de er beskrevet i meldingen av 8. august 2017 med unntak av alternativ 4.1, 4.1a og 4.2. Utredningen skal i tillegg omfatte alternativer og traséjusteringer som NVE har spesifisert i utredningsprogrammet. Virkninger av bianlegg og terrenginngrep som f.eks. anleggsveier, deponier, riggplasser og bygninger skal vurderes for alle relevante utredningstema som er angitt i utredningsprogrammet. Virkninger skal vurderes for både anleggs- og driftsfase for alle relevante utredningstema.

Dersom noen av alternativene som skal utredes vurderes å ha så store tekniske ulemper at de ikke er gjennomførbare, kan disse tas ut av det videre utredningsarbeidet. Det skal eventuelt fremlegges en begrunnelse for dette.

NVE mener det er viktig at Statnett samordner utredningsarbeidet med Haugaland Kraft Nett sine planer om ny 132 kV ledning Ølen—Våg—Bratthamar (Spanne), og Statens vegvesen sine planer om ny E39 og E134.

1. Prosess og metode

Konsesjonssøknaden skal utarbeides i samsvar med NVEs «*Veileder for utforming av søknad om anleggskonsesjon for kraftoverføringsanlegg*». Deler av kapittel 7 i veilederen skal erstattes av utredningsprogrammets kapittel 3 og 4 som beskriver hvordan utredningene skal gjennomføres og hvilke tema/virkninger av tiltaket som skal utredes.

Konsekvensutredningen skal følge utredningsprogrammets struktur. Overlappende vurderinger av samme tema i ulike delutredninger skal omtales og dobbeltregistrering av virkninger skal unngås. NVE forutsetter at de enkelte delutredningene sees i sammenheng der utredningene bygger på hverandre eller henger sammen. Under enkelte punkter i programmet er det henvist spesielt til behov for samordning av utredninger/konklusjoner, men vurdering av behov for slik samordning skal gjøres for alle tema.

Klima- og miljødepartementets veileder gir veiledning for arbeidet med konsekvensutredningene og for enkelttemaene miljø, naturressurser og samfunn. NVE anbefaler at det brukes standard metodikk, for eksempel Miljødirektoratets håndbøker og NVEs veileder, der dette anses relevant. Statens vegvesens håndbok v712 «Konsekvensanalyser» anbefales brukt. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i foreliggende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne.

Det skal kort redegjøres for datagrunnlag og metoder som er brukt for å vurdere virkningene av anleggene. Eventuelle faglige eller tekniske problemer ved innsamling og bruk av data og metoder skal beskrives.

Både fordeler og ulemper ved prosjektet skal belyses for alle relevante temaer. Tiltak som kan redusere eventuelle negative virkninger i anleggs- og driftsfasen skal vurderes for alle relevante temaer. Eksempler på avbøtende tiltak kan være: tidspunkt for anleggsarbeid, traséjusteringer, tiltak for fugl, skånsom trasérydding, vegetasjonsskjermer, revegetering m.m. Ulike mastetyper, mastehøyder og eventuelle kamuflerende tiltak skal vurderes og beskrives med tanke på landskapet de planlegges gjennom.

Dersom kunnskapsgrunnlaget vedrørende naturmangfold er mangelfullt med hensyn til å vurdere virkninger av tiltaket, skal det gjennomføres feltbefaring. I de tilfeller der nye registreringer er gjennomført skal det oppgis dato for feltbefaringer, befaringsrute og hvem som har utført feltarbeidet og artsregistreringene.

NVE ber Statnett om i nødvendig grad å ta kontakt med regionale myndigheter, berørte kommuner, interesseorganisasjoner, grunneiere og rettighetshavere i utredningsarbeidet.

2. Begrunnelse og beskrivelse av anleggene

Dokumentasjonskravene er overlappende etter energiloven og forskrift om konsekvensutredning for tiltak etter sektorlover. NVEs «*Veileder for utforming av søknad om anleggskonsesjon for kraftoverføringsanlegg*» beskriver hvordan en konsesjonssøknad etter energiloven skal utformes. En søknad etter denne veilederen vil ivareta og utfylle flere av utredningstemaene som er listet opp i forskrift om konsekvensutredninger, blant annet for temaene begrunnelse, beskrivelse av anlegget og beredskapshensyn. Det kan henvises til søknaden for disse temaene eller så kan søknaden og konsekvensutredningen utgjøre et samlet dokument.

Utover de kravene som fremgår av NVEs veileder skal Statnett spesielt vurdere:

- Teknisk og økonomisk sammenligning av gassisolerte og luftisolerte bryterfelt for ny transformatorstasjon.
- Hvorvidt en ny ledning Blåfalli/Sauda—Gismarvik/Håvik påvirker behovet for å oppgradere dagens Sauda—Blåfalli (Samnanger), og om det er utgjør en forskjell hvorvidt ny ledningen går fra Blåfalli og Sauda.
- Virkninger for kraftprodusentene og interne flaskehalsar som følge av ny ledning Blåfalli—Gismarvik/Håvik eller Sauda—Gismarvik/Håvik, og synliggjøre eventuelle forskjeller mellom de to alternativene Blåfalli og Sauda. Dette skal være en del av den samfunnsøkonomiske vurderingen.
- Hvorvidt forsyningssikkerheten til Hydro Karmøy blir påvirket dersom ny transmisjonsnettstasjon blir lagt til Gismarvik og ikke Håvik, og hvordan tilstrekkelig forsyning fra Gismarvik til Hydro Karmøy sikres dersom Gismarvik blir valgt som ny transmisjonsnettstasjon.
- Potensielle nyttegevinster forbundet med samordning med regionalnettet i de ulike alternativene, herunder omstrukturering og sanering av eksisterende regional- og transmisjonsnett. Eventuelle nyttegevinster forbundet med en ny stasjon i Litledalen skal vurderes spesielt inkludert kostnadsoverslag.
- Gjøre rede for eventuelle konsekvenser, fordeler og ulemper for annet nett, spesielt regionalnettet ved valg av beliggenhet for transformatorstasjonen.
- Vurdere hvorvidt det på enkelte strekninger med parallelføring med dagens ledning fra Sauda til Hydro Karmøy er mulig ut i fra tekniske, økonomiske og arealmessige forhold å bruke dobbeltkursmast og legge eksisterende og ny ledning på samme masterekke.
- I Skjoldastraumen vurderer hvorvidt det vil være mulig å velge en løsning som gjør at dagens 300 kV Sauda—Hydro Karmøy kan flyttes over på en dobbeltkursmast i fremtiden.

3. Alternativer

NVE ber Statnett om å utrede følgende hovedalternativer fra meldingen med eventuelle justeringer som følger i kapittelet *Luftledningsalternativer*:

- Alternativ 1.0 og 1.1 fra Blåfalli
- Alternativ 2.0 med justering og 2.1 fra Sauda.
- Alternativ 3.0.

- Alternativ 3.1.
- Alternativ 4.0 med justering.
- Alternativ 5.0 og 5.1 med justering.
- Alternativ 6.0.

NVE ber Statnett om å ikke arbeide videre med alternativ 4.1, 4.1a og 4.2.

I utredningsarbeidet ber vi om at Statnett i tillegg til de meldte traseer og transformatorstasjoner utreder følgende alternativer:

Luftledningsalternativer

- En justering for trasé 1.1 ut fra Blåfalli for å unngå kryssing av Opstveitvatnet, og for å legge traseen bak og bort fra bebyggelsen på Osptveit.
- En justering av utføringen av alternativ 2.0 fra Sauda stasjon til alternativ 2.1 eller lignende, for å unngå/øke avstanden til boliger, spesielt på Amdal.
- En justert variant av trasé 2.0, vurdere et luftledningsalternativ over Sandeidfjorden for å unngå bebyggelsen i Sandeid og Helgeland.
- En nytt kombinasjon av 2.0 og 3.1 der disse møtes i Sandeid.
- Et nytt traséalternativ til 3.0 gjennom Litledalen, som foreslått av grunneiere i Litledalen, Etne kommune m.fl. I forbindelse med den nye traseen skal Statnett vurdere hvorvidt det er mulig å legge traseen bort fra Fikse skytebane som foreslått av Etne Skyttarlag og Etne jeger- og fiskarlag, og fra jordbrukseiendommer på Opheim, Dørheim, Tveit, Eide, Rødne og Osvåg som foreslått av grunneiere her.
- En traséjustering av trasé 3.0 ved Nerheim næringsområde der traseen møter 4.0 og 4.1.
- En traséjustering for alternativ 4.0 ved det planlagte hyttefeltet i Giskavik/Hamn i Vindafjord kommune for å unngå hyttefeltet.
- Løsninger som i størst mulig grad unngår bebyggelsen i Nesvegen i Skjoldastraumen.
- En traséjustering av hensyn til beiteareal og edellauvskog ved Svinali som foreslått av grunneierne Torbjørn Svinelid og Anne Karin Røssbø og tegnet inn i kart av 27. september 2017.
- Vurdere ytterligere strekninger for parallelføring med eksisterende ledninger.

Hvis det gjennom utredningsarbeidet fremkommer nye aktuelle traséalternativer, skal disse vurderes på samme måte som de foreslåtte traseene i meldingen.

Kabel

- Statnett skal beskrive sjøkabelalternativer over Åkrafjorden og Karmsundet. Beskrivelsen skal inkludere nødvendige anlegg, estimerte investeringskostnader, tekniske og miljømessige fordeler og ulemper knyttet til en slik løsning.

4. Tiltakets virkninger for miljø og samfunn

Landskap og visualisering

- Det skal gis en beskrivelse av landskapet som tiltaket berører.
- Landskapsverdiene, og hvordan tiltakene visuelt kan påvirke disse verdiene, skal vurderes. Vurderingen skal ta hensyn til eksisterende inngrep i landskapet.
- Tiltakene skal visualiseres, inkludert transformatorstasjoner og eventuelle bianlegg. Visualiseringene skal gi et representativt bilde av utredede traseer og tekniske løsninger, plassering av veger og bianlegg, jf. beskrivelse av framgangsmåte under. Anleggene skal bl.a. visualiseres fra følgende standpunkter:
 - Kryssing av Åkrafjorden sett fra innover i Åkrafjorden og Alsåker.
 - Kryssing av Skjoldastraumen sett fra Giskevik/Hamn, bebyggelsen i Nesvegen og broen over Skjoldastraumen.
 - Kryssing av Førlandsfjorden.
 - Kryssing av Førresfjorden.
 - Kryssing av Karmøysundet.
 - Ledningsføring ut av Matersdalen.
 - Trasé 1.1 ved Bergstølsvatn, sett fra vestsiden av vatnet.
 - Fra E134 i Stordalen, blant annet kryssing av Stordalsvatnet.
 - Trasé 3.0 gjennom Litledalen sett fra begge sidene av vatnet og innerst i dalen fra Onstein/Gunnegjerde.
 - Trasé over 2.1 over Skarstølen/Løkjelsvatn.
 - Kryssing over Sandeid, alternativ 3.1 og 2.0-3.1.
 - Trasé 3.1 gjennom Gjerdesdalen.
- Det skal vurderes hvor kamufleringen av ledningen eventuelt kan ha effekt.

Fremgangsmåte:

De overordnede trekkene ved landskapet beskrives i henhold til «*Nasjonalt referansesystem for landskap 2005/2*» (www.nibio.no). Det anbefales en detaljeringsgrad tilsvarende underregionnivå eller mer detaljert. Verdier i landskapet og påvirkning av tiltakene skal beskrives og vurderes. Statnett kan også benytte metodikken Natur i Norge (NiN). Statnett skal også bruke *Vakre landskap i Rogaland (1996)* som grunnlag for fagrapporten.

Tekst, bilder og kart skal benyttes for å støtte beskrivelsene av landskapsvirkningene.

Visualiseringene skal utføres som fotomontasjer og 3D-visualisering. Statnett skal bruke visualisering (bilder/animasjon) fra terrengmodeller fra standplassene i tillegg til fotomontasjer, og legge traseene inn i en 3D-modell som kan brukes i informasjonsarbeidet om traseene.

Tiltakshaver skal ta kontakt med berørte kommuner og eventuelt grunneiere for å velge ut representative fotostandpunkter utover de som er spesifisert. Aktuelle områder kan være ved bebyggelse, ferdselsårer,

særlig viktige friluftsområder, turistattraksjoner og kulturmiljøer som blir berørt av tiltakene. Fotostandpunktene og – retning skal vises på et oversiktskart.

Utredningen for landskap skal sees i sammenheng med vurderingene for «kulturminner og kulturmiljø», «friluftsliv», «arealbruk» og «nærings- samfunnsinteresser».

Kulturminner og kulturmiljø

- Kjente automatisk fredete kulturminner, vedtaksfredete kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø i traseene og i influensområdene, skal beskrives. Med influensområde menes de områder hvor anleggene kan bli synlige fra kulturminner og kulturmiljø. Influensområdet vil ofte være betraktelig større enn selve tiltaksområdet.
- Kulturminnene og kulturmiljøenes verdi skal vurderes og vises på kart.
- Potensial for funn av automatisk fredete kulturminner skal angis og vises på kartet.
- Direkte virkninger og visuelle virkninger av tiltaket for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes. Dette skal gjøres både for tiltaksområdene og influensområdene. Tiltaksområdet omfatter de enkelte traséalternativene, transformatorstasjonene og areal som berøres av nødvendige anlegg.
- Det skal redegjøres for hvordan eventuelle negative virkninger for kulturminner kan unngås ved justering av tiltaket.

Fremgangsmåte:

Utredningen skal bygge på eksisterende kunnskap, og relevant dokumentasjon skal gjennomgås for eksempel www.kulturminnesok.no, www.askeladden.ra.no, og SEFRAK i Matrikkelen. Fylkeskommunen og lokale myndigheter/kilder skal kontaktes. For strekninger eller områder hvor gjennomgang av dokumentasjon og kontakten med myndigheter/lokalkjente viser stort potensial for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner, skal vurderingene i nødvendig grad suppleres med befarings på barmark.

Riksantikvarens «*Rettleiar: Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar*» (2003) og NVEs veileder 2/2004 «*Hensynet til kulturminner og kulturmiljøer ved etablering av energi- og vassdragsanlegg*», skal benyttes i vurderingen. For å vurdere de visuelle virkningene benyttes NVEs veileder 3/2008 «*Visuell innvirkning på kulturminner og kulturlandskap*». Utredningen for kulturminner og kulturmiljø skal sees i sammenheng med vurderingene for «landskap og visualisering» og «friluftsliv».

Friluftsliv

- Det skal redegjøres for viktige friluftsområder som kan bli berørt av anleggene, bl.a. områdene Børstølsvatn, Steinsvatn, Skarstøl, Løkjelsvatn og Olalia, herunder også stølsområdene Prestabotn/Nordre Bjørndalen i Etne kommune som kan bli berørt av alternativ 2.0.
- Dagens bruk av friluftsområdene skal beskrives.
- Det skal vurderes hvordan anleggene vil kunne påvirke bruken av områdene, både direkte og indirekte gjennom visuell påvirkning og støy.

Fremgangsmåte:

Informasjonen om dagens bruk av området skal innhentes fra lokale og regionale myndigheter, aktuelle interesseorganisasjoner og andre lokalkjente. Miljødirektoratets håndbøker nr. 18 «*Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven*» (2001), og veileder M98-2013 «*Kartlegging og verdsetting av friluftsliv*» kan benyttes i utredningen. Viktige områder, stier og løyper skal vises på kart. Utredningene skal sees i sammenheng med vurderingene for «landskap og visualisering», «kulturminner og kulturmiljø» og «arealbruk». NVE ber om at *Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, natur- og kulturvern (FINK) (2005)* og *Regional plan for friluftsliv og naturforvaltning (2017-2024)*, samt kart over merkede turstier (Skjold turlag) benyttes i utredningsarbeidet.

Naturmangfold

Det skal utarbeides en offentlig og en ikke-offentlig versjon av fagutredningen om naturmangfold for å sikre at sensitive opplysninger skjermes i tråd med retningslinjer for håndtering av stedfestet informasjon om biologisk mangfold og offentlighetsloven § 24. Utredningene av naturmangfold skal sees i sammenheng med vurderinger av store urørte naturområder og verneområder under temaet «arealbruk».

Naturtyper og vegetasjon

- Det skal utarbeides en oversikt over eventuelle verdifulle naturtyper og arter, prioriterte arter og utvalgte naturtyper som kan bli vesentlig berørt av anleggene.
- Det skal utarbeides en oversikt over kjente arter på Norsk Rødliste for arter 2015 og naturtyper på Norsk Rødliste for Naturtyper 2011, som kan bli vesentlig berørt av anleggene.
- Potensial for funn av ikke registrerte forekomster av arter som er kritisk truede, sterkt truede og sårbare, jf. Norsk Rødliste for arter 2015, skal vurderes.
- Forekomster av fremmede arter (svartelistede arter) i tiltaksområdet skal vurderes. Dersom aktuelt skal mulige avbøtende tiltak som hindrer spredning av fremmede arter vurderes.
- Konsekvenser ved kryssing av vann og/eller vassdrag, og hvordan kantvegetasjon langs berørte vassdrag blir berørt og ivaretatt der kryssninger er aktuelt.

Fremgangsmåte:

Vurderingene skal konsentreres til areal som vil bli fysisk berørt, sånn som vei, oppstillingsplasser, rydebeltet osv., og bygge på eksisterende dokumentasjon. Der eksisterende dokumentasjon er mangelfull for formålet skal det gjennomføres feltbefaring. Det skal foretas innhenting av skjermet artsinformasjon fra Fylkesmennene. Miljødirektoratets håndbok nr. 13 og Miljøfaglig Utredning Rapport 2012:26: «*Sammenhengen mellom rødlista for naturtyper og DN-håndbok 13, inkludert midlertidige faktaark for nye verdifulle naturtyper*», skal benyttes i arbeidet. Informasjonen om naturtyper og vegetasjon som kan bli vesentlig berørt av anleggene, skal vises på kart. Sensitive opplysninger skal merkes «unntatt offentlighet». I rapportens sammendrag skal det lages en tabell over hvilke rødlistede arter som kan bli berørt av tiltaket og antall kjente lokaliteter for hver enkelt art skal også oppgis. *Handlingsplan for framande skadelege artar i Rogaland* fra 2011 skal benyttes i utredningsarbeidet.

Fugl

- Det skal utarbeides en oversikt over fuglearter som kan bli vesentlig berørt av anleggene, med spesielt fokus på arter på Norsk Rødliste 2015 og prioriterte arter, ansvarsarter, jaktbare arter og rovfugl.

- Det skal vurderes hvordan anleggene kan påvirke fuglearter på Norsk Rødliste 2015, prioriterte arter, ansvarsarter, jaktbare arter og rovfugl gjennom forstyrrelser, områdets verdi som trekklokalitet, kollisjoner, elektrokusjon og redusert/forringet økologisk funksjonsområde. Det skal legges spesielt vekt på fuglearter som kan være utsatt for kollisjon med luftledninger.

Fremgangsmåte:

Vurderingene skal bygge på eksisterende dokumentasjon og kontakt med lokale og regionale myndigheter og organisasjoner/ressurspersoner. Det skal foretas innhenting av skjermet artsinformasjon fra Fylkesmennene. Der eksisterende dokumentasjon av fugl er mangelfull skal det gjennomføres feltbefaring, fjordspenn skal i særlig grad vurderes. Miljødirektoratets håndbøker nr. 11 og 13 skal benyttes i arbeidet. Informasjon om fugl som kan bli vesentlig berørt av anleggene skal vises på kart. Sensitive opplysninger skal merkes «unntatt offentlighet». I rapportens sammendrag skal det lages en tabell over hvilke rødlistede fuglearter som kan bli berørt av tiltaket, og antall kjente lokaliteter for hver enkelt art skal også oppgis.

Andre dyrearter

- Det skal utarbeides en oversikt over andre dyrearter som kan bli vesentlig berørt av anlegget.
- Det skal vurderes om viktige økologiske funksjonsområder for kritisk truede, sterkt truede og sårbare arter, jf. Norsk Rødliste 2015 kan bli vesentlig berørt av anlegget.

Fremgangsmåte:

Vurderingene skal bygge på eksisterende kunnskap, dokumentasjon og kontakt med lokale og regionale myndigheter og organisasjoner/ressurspersoner. Det skal foretas innhenting av skjermet artsinformasjon fra Fylkesmannen. Der eksisterende dokumentasjon er mangelfull skal det gjennomføres feltbefaring. Miljødirektoratets håndbøker nr. 11 om viltkartlegging og nr. 13 om kartlegging av naturtyper og verdsetting av biologisk mangfold skal benyttes i arbeidet. Informasjon om dyr som kan bli vesentlig berørt av anleggene skal vises på kart. Sensitive opplysninger skal merkes «unntatt offentlighet». I rapportens sammendrag skal det lages en tabell over hvilke rødlistede dyrearter som kan bli berørt av tiltaket, antall kjente lokaliteter for hver enkelt art skal også oppgis.

Samlet belastning, jf. naturmangfoldloven §10

- Det skal vurderes om kraftledningen og andre eksisterende eller planlagte vassdrags- og energitiltak i området samlet kan påvirke forvaltningsmålene for en eller flere truede eller prioriterte arter og/eller verdifulle, truede eller utvalgte naturtyper.
- Det skal vurderes om tilstanden og bestandsutviklingen til slike arter/naturtyper som nevnt over kan bli vesentlig berørt.
- Det skal vurderes om flere vassdrags- og energitiltak kan påvirke de samme truede eller prioriterte arter og/eller verdifulle, truede eller utvalgte naturtyper, herunder lokal, regional eller nasjonal bestand.

Fremgangsmåte:

Vurderingene skal bygge på kjent og tilgjengelig informasjon om andre planer (jf. forholdet til andre planer, se avsnitt om «Arealbruk» i utredningsprogrammet) og utredede virkninger for naturmangfold.

I vurderingen skal det legges vekt på tiltakets virkninger for eventuelle forekomster av verdifulle naturtyper jf. Miljødirektoratets håndbok 13, utvalgte naturtyper i henhold til naturmangfoldloven § 52

og økosystemer som er viktige økologiske funksjonsområder for truede arter i Norsk Rødliste 2015 og prioriterte arter i henhold til naturmangfoldloven §23. «*Veileder Naturmangfoldloven kapittel II*» kan legges til grunn i utredningene.

Arealbruk

- Endringer i arealbruk, herunder båndlegging, skal beskrives. Eventuelle virkninger for eksisterende og planlagte tiltak som for eksempel bolig-, hytte- og industriområder og lignende skal vurderes, herunder forholdet til Hattelandkonsernets planer i Øvre Vats, grunneier Geir Magne Torvestad og hyttefeltet Giskavik/Hamn. Mulige traséjusteringer/avbøtende tiltak for å unngå negative konsekvenser for eventuelle planer skal vurderes, herunder dobbeltkursmaster for å samle ny og eksisterende ledning.
- Forholdet til andre offentlige og private planer skal beskrives.
- Eksisterende og planlagt bebyggelse langs de nye anleggene kartlegges i et område på 100 meter fra senterlinjen. Det skal skilles mellom bolighus, skoler/barnehager, fritidsboliger og andre bygninger, og avstand til senterlinjen skal angis.
- Det skal kort redegjøres for hvordan transport knyttet til realisering av tiltaket er tenkt gjennomført. Eventuelle behov for ny infrastruktur skal beskrives og vises på kart, jf. NVEs veileder for søknad om konsesjon.
- Arealbruk ved ulike alternativer med og uten gassisolerte anlegg i den nye transformatorstasjonen skal fremkomme.
- Områder som er vernet eller planlagt vernet etter naturmangfoldloven, kulturminneloven og/eller plan- og bygningsloven, og vassdrag vernet etter Verneplan for vassdrag som blir berørt av anleggene, skal beskrives og vises på kart. Det skal vurderes hvordan tiltaket eventuelt vil kunne påvirke verneverdiene og verneformålet, i anleggs- og driftsfasen.
- Tiltakets eventuelle reduksjon av større, sammenhengende naturområder med urørt preg (SNUP) skal vurderes og tall- og kartfestes. Eventuelle tap av inngrepsfrie naturområder skal oppgis i prosent for berørte kommuner og fylke.
- Eventuelle virkninger for Fikse skytebane i Etne skal utredes. Tiltak for å unngå negative konsekvenser skal vurderes.
- Forholdet til Haugaland Kraft Nett sitt meldte tiltak *Ny 132 kV Ølen—Våg—Bratthammar (Spanne)* der traseene er planlagt parallelt.

Fremgangsmåte:

Utredningen for arealbruk skal sees i sammenheng med andre utredningskrav om for eksempel «nærings- og samfunnsinteresser», «landskap og visualisering», «friluftsliv», «naturmangfold» og kulturminner og kulturmiljø». «*Regional plan for areal og transport på Haugalandet*» (2017), *Rikspolitiske retningslinjer for Etneelven som vernet vassdrag og nasjonalt laksevassdrag* skal benyttes i arbeidet med konsekvensutredningen.

Nærings- og samfunnsinteresser

Lokalt og regionalt næringsliv

- Tiltakets eventuelle konsekvenser for lokalt og regionalt næringsliv skal vurderes, herunder sysselsetting og verdiskaping.

- Statnett skal redegjøre for om det er mulig å legge fiber i forbindelse med ledningen i Sauda.
- Eventuelle skatteinntekter for kommunene som følge av tiltaket skal synliggjøres.

Fremgangsmåte:

Informasjonen skal innhentes fra lokale og regionale myndigheter, aktuelle interesseorganisasjoner og andre lokalkjente. Vurderingen av virkningene skal sees i sammenheng med de vurderinger som gjøres under temaene «arealbruk», «reiseliv», «friluftsliv» og «landbruk».

Reiseliv:

- Reiselivsnæringen i området skal beskrives, og anleggets mulige virkninger for reiselivet skal vurderes.

Fremgangsmåte:

Informasjon om dagens bruk av området skal innhentes fra lokale, regionale og sentrale myndigheter, aktuelle interesseorganisasjoner og andre lokalkjente. Vurderingen av virkninger skal sees i sammenheng med de vurderinger som gjøres under temaene «landskap og visualisering», «friluftsliv» og «lokalt og regionalt næringsliv».

Landbruk

- Landbruksaktivitet som blir vesentlig berørt av tiltakene skal beskrives.
- Virkninger for jord-, skogbruk og beite skal vurderes.
 - Båndlagt areal
 - Driftsulemper
 - Typer skogareal som berøres og virkninger for produksjon
- Tiltakets virkning på annen kommersiell utnyttelse av utmark, som bar-, vilt- og fiskeressurser, skal vurderes.
- Avbøtende tiltak skal beskrives.

Fremgangsmåte:

Lokale og regionale landbruksmyndigheter og organisasjoner skal kontaktes.

Tekniske anlegg, kommunikasjonssystemer og infrastruktur

- Virkninger for andre kommunikasjonssystemer skal vurderes, herunder telenettet og nødnettet.
- Eventuelle konsekvenser for Forsvarets anlegg skal beskrives og tilpasninger skal vurderes.
- Nærføring eller kryssing av fylkes- og riksveier, og konsekvenser skal vurderes. Tilpasninger i anleggs- og driftsfasen skal vurderes. Statens vegvesen planlegger ny E39 og E134 i Tysvær, Vindafjord og Etne. Statnett skal ha kontakt med Statens vegvesen i utredningsarbeidet for å i størst mulig grad unngå ulemper for de ulike prosjektene.

Fremgangsmåte:

Telenor Norge, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Kystverket og Sjøfartsdirektoratet skal kontaktes i utredningsarbeidet.

Luftfart

- Det skal redegjøres for anleggenes virkninger for omkringliggende radaranlegg, navigasjonsanlegg og kommunikasjonsanlegg for luftfarten.
- Det skal vurderes om anleggene utgjør hindringer for luftfarten, spesielt for lavtflygende fly og helikopter.
- Det skal redegjøres for hvilke luftstrekk som antas at bør merkes etter forskrift om merking av luftfartshinder. Muligheten for dispensasjon eller valg av type merking skal beskrives.
- Eventuelle virkninger for Haugesund lufthavn Karmøy skal utredes.

Fremgangsmåte:

Avinor skal kontaktes. Aktuelle operatører av lavtflygende fly og helikopter skal også kontaktes.

Elektromagnetiske felt

- Bygg som ved gjennomsnittlig årlig strømbelastning kan bli eksponert for magnetiske felt over 0,4 mikrottesla skal kartlegges. Typer bygg, antall bygg og magnetfeltstyrken skal beskrives. Beregningene skal inkludere eventuelle eksisterende ledninger som vil gå parallelt med planlagt ledning, og endringer fra dagens situasjon beskrives.
- Det skal gis en oppsummering av eksisterende kunnskap om kraftledninger og helse. Statnett skal ta utgangspunkt i gjeldende forvaltningsstrategi for kraftledninger og magnetfelt, nedfelt i St.prp. nr. 66 (2005-2006) og i Strålevernets anbefalinger på www.nrpa.no.
- Dersom bygg (bolig, skole eller barnehager) blir eksponert for magnetfelt over 0,4 mikrottesla skal mulige tiltak som kan redusere feltnivået beskrives og vurderes.

Forurensing

Støy

- Støy fra kraftledninger og transformatorstasjonene ved ulike værforhold skal beskrives. For transformatorstasjonene skal det utarbeides støysonekart.

Fremgangsmåte:

Støyutredningene skal ta utgangspunkt i «*Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging*» (T-1442/2012) og «*Veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging*» (M-128) fra Miljødirektoratet.

Utslipp og avrenning

- Mulige kilder til forurensing fra anleggene skal beskrives og risiko for forurensing skal vurderes. For transformatorstasjoner skal mengden av olje angis.
- Mulige konsekvenser av bruk av SF₆-gass i GIS-anlegg skal beskrives og risiko for utslipp skal vurderes.

Drikkevann og vannmiljø

- Virkninger for eventuelle drikkevanns- og reservevannskilder skal beskrives.
- Virkninger for vannmiljø skal utredes og behov for mulige avbøtende tiltak beskrives.

Fremgangsmåte:

Informasjon om dagens bruk av tiltaksområdet og tiltaksplaner for vannområdene skal innhentes fra lokale, regionale og sentrale myndigheter. *Regional plan for vannforvaltning i vannregion Rogaland (2016-2021)* skal benyttes i utredningsarbeidet. Kilder som www.vann-nett.no og www.vannmiljo.miljodirektoratet.no kan benyttes.

Sikkerhet og beredskap

- Vurdering av om anleggene, eller skade på anleggene, kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for samfunn eller miljø skal beskrives, herunder fare for isnedfall fra fjordspenn.
- Dimensjonering og plassering av anleggene med tanke på fremtidige ekstremværhendelser skal beskrives og vurderes. Ising, vindforhold, skred- og rasfare på relevante strekninger skal utredes.

5. Formidling av utredningsresultater

Konsekvensutredningen skal foreligge som et samlet dokument etter energiloven, og vil bli sendt på høring sammen med søknaden. Konsekvensutredning med fagrappporter og søknad etter energiloven skal gjøres tilgjengelig på internett. Sensitive opplysninger skal av den grunn legges i separate vedlegg. NVE gjennomfører høring av søknader elektronisk, og all dokumentasjon må derfor sendes NVE digitalt. NVE skal kontaktes for å avtale oversendelse av antall papireksemplarer. Disse rutinene er like de som fremgår i NVEs veileder for søknader etter energiloven.

Statnett skal utforme et sammendrag av konsekvensutredningen beregnet for offentlig distribusjon. NVE anbefaler at det utarbeides en enkel brosjyre.

Med hilsen

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Solveig Willgohs
seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Bakgrunn for utredningsprogram (NVE 201705405-119)